

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek, Zápolya u. 1.,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:
Ploitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya u. 1.
hová a hirdetések, az előfize-
részek és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.
Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 24 K
Félévre — — — — 12 K
Negyedévre — — — 6 K
Egy hóra — — — — 2 K
— Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtak
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
déltűn 6 órakor.

Nagybcskerek, 1911.

XL. évfolyam 207. szám.

Kedd, szeptember 12.

A hadgyakorlatok.

— szeptember 12.

A kisebb hadosztálygyakorlatok, valamint a lovashadgyakorlat befejezése után megkezdődik a nagy próba, a nagy manőver, melynek színhelye most Magyarország felső része, nevezetesen Zemplén- és Sárosvármegyéek hegyes terepe, ahol a galíciai csapatok a kassai hadtesttel fognak ütközni.

A hadviselési technika haladása is ilyenkor mutatja be vívmányait és így ad módot a találmányok használhatóságának kipróbálására. Nem térhetünk ki előle, bármily sajnós legyen is az adófizetők zsebére, hogy az emberi elme nyugtalan haladásának eredményeit a hadviselésben is értékesíteni igyekezzenek. Így volt ez mindig, amióta az ember, állati vad ösztönétől üzette, szemben állt az emberrel. Mindamellet a kultura sokoldalú modern haladása annyi eredményt már teremtett, hogy ma, amikor oly rettenetesen pusztító fegyverekkel rendelkezünk, a nagyszámu néphadseregek mozgósítása és ellátása pedig rengeteg pénzálzatot is követel, a nagy háborúk megriktáltak. A népjogok őrzése a népképviselő által, a könnyen informálható és szervezhető közvélemény által, meg az emberi célok és ideálok ismerésében, a kultura szellemi és anyagi kincseinek tudatában féltve őrzik az eredményeket. Azt értük, hogy a népek hajlandóbbak a vitás kérdések békés elintézésére s ameddig csak lehet, igyekeznek elodázni a fegyveres mérkőzést.

Az eszményi cél ugyan az lenne, ha egyáltalában minden vitás nemzetközi kérdést békésen, okosan intézhessünk el, lehető türelmességgel, kisebb dolgokról való lemondással: de lehetetlen abban biznunk, hogy ez a törekvés mindenkoron megmarad s nem kerülünk mégis abba a helyzetbe, hogy a véres ultima ratióhoz kelljen nyulnunk; s ha mi ki is térnénk előle, nincs garanciánk arra, hogy elháríthatjuk a jog fegyvereivel a mások részéről eredhető támadásokat.

Minthogy pedig erre, sőt éppen azért mert a békét megakarjuk óvni, mindig késsen kell lennünk, nem mondhatunk le egy erős, lehetőleg tökéletes, az egész polgárság használható részét felölelő hadsereg tartásáról.

A hadseregek pedig, mint tudjuk, készen kell lennie. Ma a manőver már nem üres hadijáték, hanem a vezéri iskola. A technikai haladás oly nagy és újabb feladatokkal szolgál, hogy a magas iskola nélkül a hadsereg vezetése valóban csak papiros tudomány lenne. De nemcsak vezéri iskola az, hanem próbatétje a legénység kintartásának, ügyességének, a hadsereg segédintézményeinek is kipróbálása. A földérintő szolgálat, a löszer pótlás, az élelmezés nagy problémái ilyenkor állanak elő megközelítő valóságosságokkal.

Különös fontosságot nyernek a mostani hadgyakorlatok a földérintés tekintetében a repülőgépek alkalmazásával. Néhány éve, amikor a léghajók, majd az autómobilok alkalmazását próbálták ki, szintén nagy érdeklődést keltettek a gyakorlatok a szakemberek körében. Még nagyobb hordereje van most a repülőgépek kísérle-

teinek. A repülőgép talán már nemsokára teljesen át fogja alakítani a földérintés egész rendszerét. Pedig éppen a földérintés az, ami a modern hadviselésben valóságos döntő szerepet vihet. A régi megbizhatatlan kémrendszer és portyázás nagyon is szűk körre fog szorítkozni; a földérintés oroszán része a repülő kémeké lesz.

Nagyfontosságú az élelmezés is. Ezen minden egyes hadgyakorlat alkalmával igyekeznek a hiányokat kiküszöbölni. Ez pedig nehéz dolog. A hadseregek létszámának rohamos szaporodásával egyre nehezebb lesz az élelmezési szervezet feladata. A hiányos és késedelmes élelmezés miatt már nem egyszer tört ketté a még oly vitéz hadsereg is a döntő pillanatban. A mai fegyverek és egyéb technikai eszközök és körülmények miatt amugy sokkal nagyobb éberséget és mozgékonytságot kell a katonának tanusítani. A rosszul élelmezett, vagy éppen éhes katona elveszti nemcsak éberségét és kitartását, hanem minden erejét is; fizikai és erkölcsi erejét egyaránt. A mostani nagy hadgyakorlat éppen olyan terepen megy végbe, amely az élelmezési intézményt erős próbának teszi ki. Gyéren lakott, erdős, szakadékos vidék, amelynek utjai sem mindenütt megfelelőek: itt kétszeresen használhatónak mutatkoznak a hadsereg ellátási intézménye, ha jól lebonolyítja feladatát. Viszont a hiányok is jobban szembe ötlenek és a fokozott mértékű javítás csak hasznára lehet a hadseregnek, amelynek ellátása a haretéren még a legnagyobb pontosság és lelkiismeretesség mellett is éppen csak jó.

A vármegye egy hónapja.

— Közigazgatási bizottság ülése. —
Nagybcskerek, szept. 12.

Torontál vármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta szeptember havi rendes ülését dr. Dellimanics Lajos főispán elnöklésével.

Az ülésen jelen voltak: Jankó Ágoston alispán, dr. Vinczehidly Ernő m. főjegyző, Kéler Ákos m. főügyész, dr. Haidegger Lajos m. főorvos, dr. Mihálovics Ödön árvaszéki elnök, Tóth István miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató, Vámos Ignác műszaki tanácsos, Szabó Bertalan kir. s. tanfelügyelő, Bárány Árpád pancsovai tanfelügyelő, dr. Kovács Rókus kir. ügyész, Axmann János m. kir. főállatorvos, Babics József, Franz J. L., dr. Gyertyánffy László, Hauser Károly báró, dr. Pollák Győző, Steinitzer Géza bizottsági tagok, Bielek Antal, Szilágyi Albert, dr. Mihálovics István, Farkas Vince, Demkó István, Bielek Vilmos és Bujkovszky Gusztáv előadók.

Az ülésen a szakelőadók a következőkben adták elő jelentéseiket:

Tóth István miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató

az adóügyekről

a következőkben referált:

Torontál vármegye mint törvényhatóság területén állami egyenesadók címén: a) megállapított adótartozás 8,570.492 K 18 f, b) befizetés 6,030.025 K 37 f, hátralék 2,540.466 K 81 f, vagyis az össztartozásnak 29%-a. A folyó évi augusztus havi

befizetés 161.585 K 97 fillérrel, a folyó évi január—augusztus havi befizetés pedig 1,488.310 K 03 fillérrel kedvezőbb mint a múlt év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. Hadmentességi díjban: a) megállapított tartozás 234.801 K 42 f, b) befizetés 72.353 K 91 f, hátralék 162.447 K 51 f, vagyis az össztartozás 60%-a. A folyó évi augusztus havi befizetés 13.399 K 16 fillérrel, a folyó évi január—augusztus havi befizetés pedig 21.498 K 48 fillérrel kedvezőbb mint a múlt év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. A lefolyt augusztus hóban 23 esetben ideiglenes házaadmentességet és 7 esetben adófizetési halasztást engedélyezett a pénzügyigazgatóság. Minthogy az 1911. évi XIV. t.-cz. 8. §-a alapján a szabad forgalomba már átment és az 1911. évi szeptember 1-én meglevő égetett szeszcsomagolásokban foglalt minden hektoliter fok alkohol után 20 fillér pótdadó fizetendő, ennél fogva a pénzügyigazgatóság erről az érdekelte közönséget előzetesen hirtelményileg kiértesítette és bevallási ivallekl látta el és kellőleg intézkedett az iránt, hogy a szeszcsomagolások felvétele zaklatás nélkül gyorsan foganatosíttassék.

A népoktatási ügyekről

Szabó Bertalan kir. segédtanfelügyelő jelentése így hangzik:

Vallás- és közoktatásügyi miniszter ur Polonyi György baróti áll. polgári iskolai tanítót a zombolyai áll. s. közs. polgári iskolához, Grósz Kálmán helyettes polg. iskolai tanítót a törökbecsei állami polgári iskolához, Iván Julia monori polg. iskolai helyettes tanítónót a nagykikindai áll. polgári leányiskolához és Szabó Ferenc nagyszentmiklósi áll. polg. iskolai helyettes tanítót a topolyai áll. polgári iskolához segédtanítónót, illetve tanítónót nevezte ki. Palugyay Ilona nagykikindai áll. polgári iskolai tanítónót a mezőberényi áll. polgári iskolához, Göttl Károly törökbecsei áll. polg. isk. tanítót a nagybcskerekai állami polgári iskolához és Szalay Pál topolyai áll. polg. iskolai tanítót a törökbecsei áll. polgári iskolához helyezte át.

Továbbá Rottenbiller Sándornét szül. Horváth Margit okl. tanítónót a rezsőházi, Schmidt Éva okl. tanítónót a törökkanizsa-nagymajori, Kokits Leona okl. tanítónót a felsőittelei, Donavell Katalin okl. tanítónót a torontáloroszi, Peschitz Jusztina okl. tanítónót a katalinfalvai, Katics Irén okl. tanítónót a kübekházi, Tietze Stefánia okl. tanítónót a vankányi, Horváth Ilona okl. tanítónót a bolgártelepi és Jaksitz Péter okl. tanítót a partosi áll. el. iskolához rendes tanítónót, illetve tanítónót nevezte ki.

Frauenhofer Péter teremi és Karlik Ferenc eleki áll. tanítót kölcsönösen, Liska Ferenc beodrai áll. tanítót a nagybcskerekai, Grób Erzsébet felsőittelei áll. tanítónót a gyülvézi, Szalay Pálné nagytopolyai áll. isk. tanítónót a törökbecsei, Reck Ottó torontáloroszi áll. isk. ig. tanítót a nagyszentmiklósi, Szmecanna Nándor és nejét zichyfalvai áll. tanítót illetve tanítónót a padéi, Rázus József padéi áll. igazgató tanítót a beodrai, Váczy István és nejét ujozori áll. tanítót illetve tanítónót a zichyfalvai, Hanák József és nejét törökkanizsa-firityházi és nagymajori áll. tanítót illetve tanítónót a beodrai áll. el. iskolához helyezte át. Tóth Margit okl. óvónót pedig a lázárközi állami ovodához állami óvónót nevezte ki.

Kerecsi Mihály beodrai áll., Holács emilmajori és Szmederevác Jánosné nagybcskerekai g. kel. sz. hitfelekezeti tanítónót illetve tanítók állandóan nyugdíjaztattak.

Leblanc Lajos szenthuberti és Mumper János karátsonyfalvai közs. tanítók részére az 1907. évi XXVII. t.-cz. 9. §-a értel-

mében 200—200 korona személyi pótlék engedélyeztetett.

Bárany Árpád kir. tanfelügyelő a vezetése alatt álló pancsovai tanfelügyelői kirendeltség körébe tartozó népoktatási ügyekről számol be.

A vármegye utügyeit

Vámos Ignác műszaki tanácsos, az állam-építészeti hivatal főnöke a következő jelentésben ismertette:

A vármegye területén átvonuló közutak teljesen jó állapotban vannak. A trvh közutak általában véve kielégítő karban vannak. A trvh közutakon a kavicsszállítás az elmúlt hóban folytatott. A beruházási hitel terhére épülő módos—ujpécsi trvh. közút 62000—72485 km. szakaszán az összes építési munkálatok befejeztettek, a billéd—csenei trvh. közút 6506—8998 km. és a törzsudvarnok—basahidi (ittvarnok—basahidi) trvh. közút 1314—8010 km. szakaszán pedig hengerelési munkák fogantatottak. Ezenkívül a nagybecskerek—törzsudvarnoki (nagybecskerek—ittvarnoki) trvh. közút 782—1582 km. szakaszán az utialap terhére eszközendő hengerelési munka folyamatban van.

Az utadó természetbeni ledolgozására köteleztettek az elmúlt hóban 7 kézinapszámot szolgáltatott le. A posta- és távirat-szolgálat ellen panasz nem merült fel.

A vármegye egészségügye

dr. **Haidegger Lajos** vármegyei főorvos jelentése szerint az elmúlt hónapban szintén kedvező volt. Fertőző betegségek közül, — amelyek csak szörványosan mutatkoztak — bejelentettek 41 vörheny, 8 hasihagymáz, 36 difteritisz, 27 kanvaró, 4 hökhurut és 6 bárányhimlő esetet. Egyéb felemlítésre méltó egészségügyi mozzanat nem fordult elő.

Az árváügyekről

dr. **Mihálovics Ödön** árvaszéki elnök azt jelenti, hogy a nagyikindai árvaszéknél a második évnegyvedben 1642 ügydarab volt, amely mind elintéztést nyert s hátralék nincs.

Miután még dr. **Kovács Rokus** a börtönügyekről, **Armann János** főállatorvos az állategészségről tettek jelentést, több felebbezett ügyet inézett el a bizottság s ezzel az ülés véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Szeptember 18. Városi közgyűlés.

Szeptember 24. Ügető-verseny.

Október 9. Őszi rendes közgyűlés.

Október 10. Közigazgatási bizottsági ülés.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5—7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

— **Személyi hir.** Dr. **Vinczevidy Ernő** megyei főjegyző tegnap visszaérkezett szabadságáról, amelyet külföldön töltött, Nagybecskerekre.

— **Városi közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselőtestülete hétfőn, folyó hó 18-án délután 3 órakor tartja meg rendes őszi közgyűlését, melynek tárgysorozatát lapunk egyik legközelebbi számában közöljük.

— **Csávossy Gyula báró temetése.** Mint lapunknak Bécsből jelentik, az elhunyt **Csávossy Gyula** báró holttestét holnap, szerdán délután 3 órakor szentelik be a „Szent háromság” templomban. A beszentelés után a koporsót a pályaudvarra viszik és Boddára szállítják.

— **Az ügyvédi szövetség nagybecskereki osztályának megalakulása.** Az Országos ügyvédi Szövetség nagybecskereki osztálya ma este fél 9 órakor tartja meg alakuló gyűlését a kaszinó kistermében, amelyről lapunk holnapi számában közlünk részletesebb tudósítást.

— **Eljegyzés.** **Turner Teodosius** itteni kőfaragó és sarkó-raktáros eljegyezte **Bence Antal** nagybecskereki butorgyáros leányát **Lujzát**.

— **A vármegye monográfiája és Nagybecskerek város.** A vármegye alispánja a napokban átiratot intézett dr. **Perisics Zoltán** polgármesterhez a vármegye monográfiája ügyében. Az átiratban az alispán hangsúlyozza, hogy miután az ilyen monografiák több ezer példányban forognak közkezen az egész országban s ezáltal rendkívül alkalmasak arra, hogy városokat, azok közintézményeit, gazdasági, termelési, ipari, kereskedelmi, közlekedési, szóval kulturális viszonyait és történetét szélesebb körben és oly módon megismertessék, mely a városokra nézve nemcsak erkölcsi, hanem tetemes anyagi haszonnal is jár, sulyt helyez arra, hogy Nagybecskerek város külön, önálló, gazdagon illusztrált fejezetben tárgyalassék s hogy e nagyfontosságú munkában méltóan legyen képviselve. Erre való tekintettel az alispán kéri a város polgármesterét, hasson oda, hogy a város e rendkívül nagyfontosságú munkához anyagilag is hozzájáruljon. A városi tanács legutóbbi ülésén foglalkozott az alispáni átirattal s teljes mértékben akceptálván az abban felsoroltakat, javasolja a közgyűlésnek, hogy a rendkívül nagy erkölcsi és anyagi hasznosságu műhöz 2000 koronával járuljon hozzá a város.

— **A vármegyei tisztviselők státuszrendezése.** A vármegyei tisztviselők státuszrendezésének ügyéről a vármegyei tisztviselők országos egyesületének hivatalos lapja a következőket jelenti:

Egyesületünk igazgatója, **Horváth József** dr. e hét elején fentjárt a belügyminiszteriumban és illetékes helyen meggyőződött arról, hogy az 1912. évi belügyi költségvetésbe a vármegyei tisztikarnak 1912 január elsejétől járó státuszrendezésére a szükséges fedezet beállított és — ami a fő — hogy ezen tételhez a pénzügyminiszter is megadta a hozzájárulását. Tudomást szerzett az egyesület igazgatója hitelen arról is, hogy a fedezetként beállított tétel kerek 1,000,000 koronát tesz ki és hogy a nyár folyamán a státuszrendezési munkálatokkal a belügyminiszteriumban a legkomolyabban foglalkoztak, sőt a főbb elveket a törvényjavaslat számára már meg is szövegezték. Végleges megállapodás a rendezés részleteire vonatkozólag még nem jegecesedett ki, annyi azonban bizonyos: hogy az országos státus elve véglegesen elejtettnek tekintendő. A törvényjavaslat benyújtásának időpontja lényegesen a politikai helyzet kialakulásától függ, de bármikor is adassék az be, ez az élethelépés napján nem változtat.

— **A törökbecsei Leiningen-szobor.** A törökbecsei Leiningen-szobor szeptember 17-iki leleplező ünnepét rendező bizottság legutóbbi ülést tartott, amelyen a leleplező ünnep egyes részleteit beszélte meg. A bizottság a közönség elhelyezése dolgában úgy állapodott meg, hogy a notabilitások, képviselők és Leiningen hozzátartozói a Rohonczy oldalon, a küldöttségek, törvényhatóságok a Solymos oldalon, a hölgyek a piaci oldalon, a dalárda, ifjúság és iskolás-gyermek a tiszaparti oldalon, illetve a Tiszaparton, az újságírók pedig a szobor talapzata mellett a szónoki emelvény körül kapnak helyet. Minden helyhez rendezők lesznek kijelölve, kiknek karján piros vagy sárga szalag rendezői jelvény lesz. Ezeknek kötelességük lesz bárkinek felhívására rendelkezésre állni. **Rohonczy Gedeon** elkészítette a szoborra vésendő fölirást, a melyet a szobor-bizottság elfogadott. A leleplező ünnep előestéjén a községet kivilágitják, ugyanezen az estén a kaszinóban ismerkedés lesz, este 10 órakor pedig a Tiszán tüzijátékot s lampionos fölvonulást rendeznek. Gróf **Leiningen Liza**, a vértanu leánya, a leleplezés előtt való délután érkezik Becsére és utjában egy angol írónő és a Temps egyik tudósítója kíséri, kik a

leleplezési ünnepélyt angol lapokban fogják ismertetni. A leleplezési ünnepélyre a képviselőház is bejelentette már részvételét s küldöttségét **Návay Lajos**, a képviselőház alelnöke fogja vezetni. Azonkívül mindenfelől számtalan bejelentés érkezett, úgy hogy mindenképpen nagyarányu ünnepnapja lesz Törökbecsének szeptember 17-ikén.

— **Nimródok a központi járásban.** Most, hogy az új vadász-évad megkezdődött, e nemes sport kedvelői sietnek megváltani az új idényre szóló vadászjegyeket, melyeket a főszolgabírói hivatal állít ki Nimród kérés utódai számára. A vadászok az idén is meglehetősen szép számmal jelentkeztek, amennyiben a központi járásban a mai napig 155 vadászjegyet adtak ki, valószínű azonban, hogy ez a szám rövid néhány nap alatt tetemesen meg fog növekedni.

— **Koleragyanus vendég.** A bács megyei zsabylai járás főszolgabírája táviratilag értesítette Torontálvármegye alispánját, hogy Csurogon tegnapelőtt koleragyanus tünetek között meghalt **Farkas Mihályné** nevü odavaló asszony. A miniszter rendelete értelmében a szomszédos törvényhatóságokat értesíteni kell a koleragyanus esetekről, ez az eset azonban közleplebről is érdekel bennünket. A zsabylai főszolgabíró ugyanis azt jelentette még, hogy **Farkas Mihályné** a napokban **Felsőmuzslyán** járt vendégségben s innen hazautazva **Szerbeleméren** koleragyanus tünetek jelentkeztek nála s ilyen gyanus körülmények között érkezett haza Csurogra, ahol csakhamar meghalt. **Jankó Ágoston** alispán dr. **Haidegger Lajos** m. főorvos előterjesztésére rögtön intézkedett az iránt, hogy megállapítsák azt, hogy a koleragyanus vendég itt Torontálban, nevezetesen **Felsőmuzslyán** és **Eleméren** kikkel érintkezett s ezeket öt napi megfigyelés alá vegyék. Az intézkedés ebben az irányban már meg is történt s remélhetőleg nem hagy nyomot hátra nálunk a koleragyanus vendég.

— **Köszönet.** A helybeli árvaházba özv. dr. **Grandjean Józsefné** egy kosár szőlőt és **Damjan Károlyné** egy kosár paradicsomot küldött. A nemesszivü adományozóknak ez uton mond hálás köszönetet az árvaház-egylet elnöksége.

— **Tüzek.** Az utóbbi néhány nap alatt három helyen is fordult elő kisebb-nagyobb tüzeset. Így Alsóeleméren **Bartók Péter** kiscgazda udvarán nagyobb mennyiségü takarmány és számos gazdasági eszköz pusztult el, körülbelül 1000 korona értékben, Kistárnokon **Hengelsz Anna** háza égett le s a padláson felhalmozott szemes gabona pusztult el, mintegy 1600 korona okozva, Felsőeleméren pedig **Szolárov Pál** földműves csüire égett le 300 korona értékben. A kár az első két helyen biztosítás útján megtérül.

Színház, irodalom.

* **Az őszi színiévad.** Az októberben kezdődő nagybecskereki őszi színiévad iránt nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében. A bérlet igen jól indul s az alsó páholyokat már mind kibérelték, sőt az emeleti páholyokra is történtek már előjegyzések **Leövey József** titkárnál, aki körültekintő buzgalommal intézi a bérletezést, amely előreláthatólag a legkedvezőbb lesz.

* **A Politikai Hetiszemle** címü politikai, közgazdasági és társadalmi hetilap legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Emke és Astra. Irta R. — Bel-föld. A politikai helyzet. Irta sz. s. — Külföld. A marokkói kérdés. Irta Székely Sámuel. — Közgazdaság. Az értéktözsderől. Irta B. A. — Társadalom. A hadgyakorlatok. Irta Örs. — Irodalom és művészet. Irói jog és irodalom pártolás. Irta Szalay Károly. — A hétről. Az Emke jubiláris gyűlése. — Az iskolai év. — A kolerahirek. — Magyar aviatika.

TÁVIRATOK.

Vegyes nap.

Névszerinti szavazások. — Egy beszéd.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai ülés azok közé a bizonyos vegyes napok közé tartozik, amikor az ülés háromnegyed részét technikázással tölti el az ellenzék s a végén a látogatást kedvéért egy kis beszédet mond el. A mai szónok a Kossuth-párti Pajzs Gyula volt, aki természetesen a véderőjavaslatok ellen beszélt.

Az ülésen Berzeviczy Albert elnököl s miután megnyitja az ülést, bemutatja a budapesti népgyűlés kérvényét a sajtósabadság dolgában s több vidéki gyűlés kérvényét az általános titkos választói jog miatt. A kérvényeknek melyik bizottsághoz való utasítása dolgában holnap szavaznak névszerint.

Ezután következtek a mára halasztott névszerinti szavazások, amelyek közel egy óráig tartottak.

A névszerinti szavazások végeztével egy kis véderővita volt.

A szónok ma a Kossuth-párti Pajzs Gyula volt, aki a véderőjavaslat ellen foglalva állást kibeszélte az ülést.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A „Pol. Corr.“ című bécsi nyomatos legutóbbi ellenzéki forrásból egy közleményt hozott, amely a kormány állítólagos terveiről szól s házsabályrevíziót és házfelosztást emlegetett. Egy újságíró ma ezirányban kérdést intézett Khuen-Héderváry gróf miniszterelnökhöz. A miniszterelnök azt mondta, hogy nagyon naiv az ellenzék, mikor azt hiszi, hogy a kormány a házsabályrevízió és a házfelosztás eszközeivel állana elő. Ezek nagyon régi fogások. A miniszterelnök inkább ajánlaná az ellenzéknek, hogy modern drámákat olvasson, amelyek mentek a sablontól s egy merész fordulatot fejezödnék be.

Habár Mihály büntetése.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A koalíciós panamak szellőztetése miatt két alkalommal elítélt Habár Mihály összbüntetését ma állapította meg a kuria. A kuria Habár Mihályra összbüntetésképpen 7 hónapi fogságot és 1200 korona pénzbüntetést rött.

A kolera.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Budapesten ujjában két kolerabetegedés fordult elő. Az egyik beteg egy cipészsegéd, a másik pedig egy munkásné. Kolerasetet jelentenek még a bácsmezei Csurogról, ahol Farkas Mihályné nevé asszony ázsiai kolerában meghalt. Temesváron szintén fordult elő egy koleragyanus megbetegedés. A beteg egy Pólából látogatóba Temesvárra érkezett tengerész. A hatóságok mindenütt a legszigorúbb óvintézkedéseket tették meg.

A budai postarablás.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Pálkás József, akit a budai postarablással gyanúsítva elfogtak, ma a vizsgálóbíró előtt bevallotta, hogy ő követte el a postarablást.

Tőzsde.

A Lloyd budapesti távirata szeptember 12.	
Buza (októberre)	23.86 — —
Buza (áprilisra)	24.26 — —
Rozs (októberre)	20.36 — —
Zab (októberre)	18.64 — —
Tengeri (októberre)	16.78 — —

Közgazdaság.

Tenyésszarvasmarha és lódíjazás.

— szeptember 12.

A Torontálmezei Gazdasági Egyesület karöltve a franczfeldi és zombolyai gazdakörökkel folyó évi szeptember hó 24 ikén *Franczfelden* és október hó 1-én *Zombolyán* tenyésszarvasmarha és lódíjazást rendez.

Nevezett díjazások az említett községekben mindkét kelyen a vásártéren tartatnak meg délelőtt 9 órai kezdettel.

A díjazások alkalmával a földmivelésügyi miniszter és a gazdasági egyesület által adományozott következő díjak kerülnek kiosztásra:

A lódíjazások mindegyikében:

I. Szopós vagy elválasztott csikóval bemutatott kancáknál: I. díj 50, II. díj 30, III. díj (2 drb. a 20 kor.) 40, IV. díj (10 drb. a 10 kor.) 100 korona.

II. Kötöny tenyészképességet ígérő három vagy négy éves kancáknál: I. díj 30, II. díj 20, III. díj (2 drb. a 15 kor.) 30, IV. díj (6 drb. a 10 kor.) 60 korona.

III. 1—2 éves csikók számára tekintet nélkül az ivarra: I. díj 30, II. díj (3 drb. a 20 kor.) 60, III. díj (12 drb. a 10 kor.) 120 korona.

A szarvasmarha díjazások mindegyikében:

I. Tehenek és 2 vagy 3 éves üszök mint tenyészállatoknál: I. díj 50, II. díj (5 drb. a 30 kor.) 150, III. díj (5 drb. a 20 kor.) 100, IV. díj (15 drb. a 10 kor.) 150 korona.

II. Növendek üszök: I. díj 50, II. díj (5 drb. a 30 kor.) 150, III. díj (5 drb. a 20 kor.) 100, IV. díj (15 drb. a 10 kor.) 150 korona.

A fenti díjakra pályázhat minden torontálmezei tenyésztő saját tulajdonát képező állataival. A pénzdíjakon kívül egyes kiváló tenyésztők a torontálmezei gazdasági egyesület által elismerő oklevéllel is ki lesznek tüntetve. Az uradalmak és nagytenyésztők a pénzdíjakból ki vannak zárva s ezek kintüntetésül a gazdasági egyesülettel elismerő oklevelet nyernek. A bemutatott állatok megbírást, valamint az odaitélt díjak kiosztását is az e célból alakult szakbizottság azonnal a helyszínen eszközölni.

A fenti lódíjazások mindegyikére a gazdasági egyesület meghívja a szegedi 3. honvédszázareddel pótló bizottságot is, mely nagy számban óhajt lovakat vásárolni.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nyilttér.

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

Sacher Penzió
BUDAPEST
Ujonn-an épült palotában Ujlag megnagyobbítva! **Belváros, Irányi-utca 21 sz.**
(a Kossuth Lajos-utca és Váci-utca közvetlen közelében). A szobák minden modern kényelemmel és vízvezetékekkel vannak ellátva. Központi fűtés. Villanyvilágítás. Lift. Telefon 167-43.
Legjobb közlekedés Kivánatra prospektus.
(9-6 5-2)

Bóka község előljárásgától.
1315—1911. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Bóka község előljárásga által kezelt szerbókai urbéri és überlandialis jellegű, mintegy 2000 hold területű **legelőbirtokok felmérése és az azokból occupált területek megállapítása** válván szükségessé.

A kérdéses mérnöki szakmunkálatokra ezennel versenyárgyalást hirdetünk azzal, hogy csak oklevélés mérnökök, illetve jogosított földmérők írásbeli zárt ajánlata lesz figyelembe véve. Az ajánlatok folyó évi **október 10-ig** lesznek alóírt község előljárásg címére be- küldendők.

Október 10-ike után beérkező ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni. Részletes feltételek a hivatalos órák alatt a községi jegyzői irodában megtekinthetők.

Bóka, 1911. évi szeptember 7.

891—2.2

Községi előljárásg.

6180—1911. tkvi sz

892—1.1

Árverési hirdetmény.

A perlaszi kir. járásbírósg, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Sándor Mihály ügyvéd által képviselt Schlesinger Jakab nagybecskereki cég végrehajthatónak Odadzsia Kriszta tomasováci lakos végrehajtást szenvedett elleni 348 kor. 08 fill. tőke, ennek 1911. évi április 1-től járó 6 százalék kamatai és 40 kor. 96 fill. költség iránt folytatott végrehajtási ügyében a követelések behajtása végett a pancsovai kir. törvényszéknek és a perlaszi kir. járásbírósg, mint tkvi hatóság területén a tomaseváci 146. sz. tkvben felvett:

152. sz. ház és 800 □-öl házhely 1/3-ad része 150 kor.

1 d. 81. hrsz. 1 h. 800 □-öl szántó 1/3-ad része 274 kor.

2 d. 81. hrsz. 1 h. 800 □-öl szántó 1/3-ad része 274 kor.

3 d. 81. hrsz. 1 h. 800 □-öl szántó 1/3-ad része 274 kor.

4 d. 81. hrsz. 1 h. 800 □-öl szántó 1/3-ad része 137 kor.

5 d. 81. hrsz. 1 h. 800 □-öl kaszáló 1/3-ad része 123 kor.

132. hrsz. 400 □-öl szőlő 1/3-ad része 54 kor. becsáron nyilvános árverés útján el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés a fenti ingatlanokra C. 1. sorsz. alatt Odadzsi Lenka javára bekebelezett szolgálmi jogot nem érinti.

Határnapul 1911. évi szeptember hó 23-ik napjának d. e. 9 órájára Tomasevác községhezhoz kitézik oiy hozzáadással, hogy az ingatlanok ezen a határnapon a becsáron alól is el fognak adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 20% -át a venni szándékozók készpénzben vagy az 1881: LX. törvényeikk. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és 1881. évi 3333. I. M. rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

A kir. kincstár, valamint az 1889. évi 30. t.-c. 10. §-ának 2. bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898: XXIII. t.-c. alapján alakult Központi Hitelszövetkezet bánatpénzt letenni nem kötelesek.

Köteles a vevő, ha magasabb ígéretet tett a becsárnál, az 1908: XLI. t.-c. 21. §-a értelmében a letett bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, ellenkező esetben ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, mely haladéktalanul folytatattatik, részt nem vehet.

A fenti számú ház és házhely ingatlanok a kikiáltási ár felénél, a többi kétharmadánál alacsonyabb áron eladatni nem fognak.

A vevő köteles az árverési vételárat két egyenlő részletben, és pedig az első 15 nap alatt, a másodikat 45 nap alatt az árverés jogerejétől számítva és pedig mindig az árverés napjától számítandó 5 százalék kamatokkal együtt, az antalfalvai kir. adóhivatal, mint bírósági letétpénztárnál lefizetni.

A bánatpé z az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Árverési feltételek:

1. A vevő köteles az ingatlant terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adókat és átruházási illetéket viselni.

2. A vevő az ingatlan birtokába az árverés jogerőre emelkedése után lép, és annak haszna már az árverési naptól fogva őt illeti. Amennyiben azonban az ingatlan haszonbérbe volna adva, csak a gazdasági év végével.

3. A vevőnek a vételi bizonylat csak akkor fog kiadatni, ha az árverés napjától számított 15 nap alatt a végrehajtási novella 27. §-ának megfelelő utóajánlat nem tétetik.

Perlasz, 1911. évi június 8.

Cziróni Gyula, kir. járásbíró.

Fiatal .perfekt magyar - német

levelezőt

és gyakorlott

gépirót keres

azonnali belépésre

**Az Első Magyar Torontáli Szőnyeg-
és Butorszövetgyár, Nagybecskerek.**
896-3.1

Tánciskola-megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a **Lloyd dísztermében** (Dungyverszki-palota) **szeptember 25-től**

táncanfolyamot nyitok.

Kisebbségre délután fél 6 órától fél 8 óráig. ■ Felnőttek részére 8 órától 10 óráig.

Jelentkezni már most lehet a beiratkozás céljából **Berkes Lajos** urnál, **Fendler József** ur üzletében és a tánciskolában.

A n. é. közönség pártfogását kérve kiváló tisztelettel:

Katz S. Sándor,

898-3.1

okl. tánctanár.

Torontálvármegye alispánjától.
25911-1911. sz.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegyében újonnan szervezett egy X. fizetési osztálybeli **szolgabírói** és egy X. fizetési osztálybeli **árvaszéki aljegyzői** állásra dályázatot hirdetek.

Az illetmények az 1904. X. t. cikk szerinti fizetés és lakáspénz.

Felhívom mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t. cikkben előírt minősítésüket s eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal kellően felszerelt és szabályszerűen felbélyegzett pályázati kérvényüket a V. Ü.-szab. 4. §-ában előírt uton, a vármegye főispánjához címezve, hozzám f. 1911. évi október 1-ő napjának d. u. 2 órájáig annál is inkább adják be, mert a netán később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Az ezen vármegye szolgálatában álló egyének pályázati kérvényéhez az okmányok nem melléklendők, mivel a kérvények a törzs-könyvi lappal hivatalból lesznek felszerelve.

Az állások betöltése az 1911. évi október 9-én tartandó rendes közgyűlésen történik.

Nagybecskerek, 1911. évi szeptember 5.
876-3.3 Jankó, alispán.

**Forgalmas vegyes-
kereskedés**

házzal együtt

vagy külön-külön **eladó.**

Cím megtudható a kiadóban.

880-x 4

Lelkiismeretes**zongoraoktatás
nyerhető**

akadémiai módszer szerint, mérsé-
kelt árral, Váralja utca 39. sz. alatt.
897-1.1

521-(1)12 2

Benzinraktár**Motorbenzin**

küllője 50 fillér.

Világítóbenzin

(gasolin, ligroin, radiumolaj
nevek alatt forgalomban)
literje 50 fillér.

Foltbenzin

ruhatisztításra literje 60 fill.

Vasúti szétküldésre vashordók, bádoggannák,
kosárúvegek állandóan készletben.

KOVÁCS SÁNDOR drogériája
Nagybecskerek.

Telefonszám 43.

Telefonszám 43.

Telefon 201.

Telefon 201.

Benó Testvérek ezelőtt **Kokits A. F.**
divat-, rövid-, játék- és cipőkereskedés Nagybecskerek.**Iskolai idényre ajánlunk:**

Leány kötényeket, gyermek harisnyákat,
gyermek esőernyőket, gyermek ing és
gallérokat, hajkeféket, fésűt stb. stb.

Mindenféle kézimunkákban a legjobb választék.

Postai megrendeléseket a levél kézhez vétele után rögtön és
pontosan elintézzük. Meg nem felelő áruk szívesen visszavételnek.

Külön cipőosztály:

Fiu R. chevro cipő	K. 6.70	Zs. fo. jobb
" R. box cipő	K. 6.70	
Leány R. chevro cipő	K. 5.80	
" R. box cipő	K. 5.80	
Sárccipők Galoschni).		
Legjobb (pontos) iskolai előírás szerinti torna cipők	K. 3.-	
Férfi strapa cipő	K. 7.50	

495-x 02